

جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی عمومی

اعظم شیرویی | زیبا آیینی

ویراستاران: محمد رضا مجمع | زهرا قریشی

سرشناسه:	شیرویی، اعظم، ۱۳۶۰ -	موضوع:	جامعه‌شناسی
عنوان و نام پدیدآور:	جامعه‌شناسی عمومی/اعظم شیرویی، زیبا آیینی، ویراستاران	شناسه افزوده:	آیینی، زیبا، ۱۳۶۱ -
مستخلصات تشریحی:	تهران: انتشارات مجمع، ۱۳۹۳.	شناسه افزوده:	مجمع، محمدرضا، ۱۳۴۹ -، ویراستار
مستخلصات ظاهری:	۱۶۰ ص.	شناسه افزوده:	قریشی، زهرا، ۱۳۴۹ -، ویراستار
فروست:	دانشنامه‌ی مجمع، [ج. ۴۳] مجموعه کتاب‌های مدیریت راهبردی زندگی، سبک زندگی ایرانیان، جامعه‌شناسی، [ج. ۳۱].	شناسه افزوده:	جامعه‌شناسی، [ج. ۳۱].
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۶۲۵-۶۱-۴ دوره، ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۲۵-۶۰۰-۷ رده بندی دیویی: ۳۰۱	رده بندی کنگره:	۱۳۹۳ ج. ۳۱/ج. ۶ HMP۶۰۶

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۰۵۹۸۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

نام کتاب:	جامعه‌شناسی عمومی
پدیدآورنده:	اعظم شیرویی زیبا آیینی
ویراستاران:	محمدرضا مجمع زهرا قریشی
نویت و سال چاپ:	اول ۱۳۹۳
شمارگان:	یکصد (۱۰۰) نسخه
ناشر:	انتشارات مجمع خیابان شریعتی، بالاتر از دولت، نرسیده به پل صحر، شماره ۱۶۷۱ تلفن: ۲۲۶۴۵۲۷۲ - ۲۲۶۴۵۲۲۲ صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۲۷۲۳ www.Publications.majma.biz info@majma.biz
مراکز پخش و فروش:	۱- موسسه انتشاراتی و مطبوعاتی مجمع نشانی: تهران - خیابان دکتر شریعتی - بالاتر از دولت - نرسیده به پل صحر - شماره ۱۶۷۱ تلفن: ۲۲۶۴۵۲۷۲ - ۲۲۶۴۵۲۲۲ صندوق پستی: ۱۹۳۹۵-۲۷۲۳ www.Press.majma.biz info@majma.biz ۲- سامانه نظام جامع مدیریت فروش روی خط (Online) فروشگاه کتاب مجمع = خرید روی خط (Online) نشانی: WWW.Book.majma.biz
چاپ:	تکین
قیمت:	۱۲۰/۰۰۰ ریال
شماره‌ی شابک جلد سی و یکم:	۹۷۸-۶۰۰-۶۶۲۵-۶۱-۴
شماره‌ی شابک دوره‌ی جامعه‌شناسی:	۹۷۸-۶۰۰-۹۲۲۶۴-۶۰-۷

حامیان انتشارات مجمع

در انتشار: دانشنامه‌ی مجمع - مجموعه کتاب‌های مدیریت راهبردی زندگی - سبک زندگی ایرانیان

دوره‌ی جامعه‌شناسی - کتاب جامعه‌شناسی عمومی - جلد سی و یکم

مؤسسه فرهنگی و هنری مجمع | مرکز آموزش علمی-کاربردی صنعت جهانگردی تهران دو | مرکز آموزش علمی-کاربردی فرهنگ و هنر واحد ۲۲ تهران | انجمن خدمات پژوهشی و تحقیقاتی اوراسیا | مرکز آموزش جامعه‌شناسی مجمع

حق چاپ برای انتشارات مجمع محفوظ می‌باشد.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

روش اخذ گواهی نامه کوتاه مدت تخصصی جلد سی و یکم دوره‌ی جامعه‌شناسی ۷

مقدمه ۱۱

گفتار نخست: واژه‌نامه ۱۵

گفتار دوم: تعریف و مفاهیم کلی ۲۵

گفتار سوم: جایگاه و روش‌های تحقیقات اجتماعی ۵۹

گفتار چهارم: مکاتب و نظریات ۷۱

گفتار پنجم: علوم اجتماعی و شعب آن ۸۷

منابع و مآخذ ۱۲۳

واژه‌ها و اصطلاحات ۱۳۱

فهرست کتاب‌های چاپ شده و در دست چاپ ۱۴۳

درخواست ۱۵۹

این دانشنامه راهنمای جامع و خودآموز برای اشخاص ذیل می‌باشد:

- ۱- استادان، مدرسان و دبیران علوم اجتماعی و انسانی
- ۲- استادان، مدرسان، دبیران، معلمان و مربیان
- ۳- پژوهشگران و محققان
- ۴- شخصیت‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و هنری
- ۵- نویسندگان و علاقه‌مندانی که در مورد تالیف یا ترجمه کتاب‌های مشابه این کتاب، اقدام می‌کنند.
- ۶- دانش‌آموختگان و دانشجویان علوم اجتماعی و انسانی
- ۷- دانش‌آموختگان و دانشجویان کلیه رشته‌ها
- ۸- ایرانیان گرامی که می‌خواهند از وقت خود حداکثر استفاده را ببرند.
- ۹- نوجوانان و جوانانی که می‌خواهند، با داشتن آگاهی، علم و اطلاعات مورد نیاز دارای موقعیت‌های مناسب اجتماعی گردند.
- ۱۰- افرادی که به دنبال روابط اجتماعی مناسب، برای پیدا کردن جایگاه اجتماعی و شغلی هستند.
- ۱۱- پدران و مادرانی که فرزندان را هدیه الهی می‌دانند و سعی و کوشش می‌کنند، که با برنامه‌ریزی دقیق و مناسب آینده درخشانی برای آنها فراهم آورند.

روش اخذ گواهی نامه کوتاه مدت تخصصی

مخاطبان گرامی شما می‌توانید با تهیه هر جلد از این دانشنامه و مطالعه آن به یکی از روش‌های ذکر شده در جدول روش‌های برگزاری دوره‌ها، رشته‌ها و دروس، دوره آموزشی مرتبط با کتاب را بگذرانند و به یکی از روش‌های ذکر شده در جدول روش ارزشیابی شرکت نمایند و بعد از اخذ نمره قبولی مدرک معتبر مرتبط با دوره آموزشی را اخذ نمایند.

مخاطب گرامی، شما می‌توانید برای اخذ گواهی نامه کوتاه مدت تخصصی این کتاب به روش ذیل عمل نمایید:

۱-۱- جدول روش اخذ گواهی نامه کوتاه مدت تخصصی

ردیف	عنوان سامانه‌های نظام جامع مدیریت	نشانی	نوع فعالیت
۱	آموزش از راه دور	www. Majma. info	سامانه اصلی آموزش از راه دور
۲	آموزش از راه جامعه‌شناسی	www. Sociology. majma. info	ثبت نام
۳	سرفصل‌های دوره‌های آموزش عالی و کوتاه مدت تخصصی	www. Curriculum. majma. info	اطلاع رسانی و مشاهده سرفصل‌های دروس
۴	منابع آموزشی و کمک آموزشی دوره‌های آموزش عالی و کوتاه مدت تخصصی	www. Resources. majma. info	استفاده از منابع آموزشی و کمک آموزشی موجود
۵	آزمون‌های روی خط دوره‌های آموزش عالی و کوتاه مدت تخصصی	www. Exam. majma. info	ارایه آزمون روی خط برای دروس ورشته‌های تعیین شده، اخذ نمره قبولی و دریافت گواهی نامه

۲-۱- جدول روش‌های برگزاری دوره‌ها، رشته‌ها و دروس

ردیف	عنوان
۱	حضور
۲	نیمه حضور
۳	مکاتبه ای = کلاس‌های غیرحضور با معرفی منبع آموزشی و شرکت در آزمون
۴	آموزش از راه دور = کلاس‌های مجازی از طریق اینترنت
۵	کارگاه آموزشی
۶	سمینار تخصصی
۷	انجام پروژه تخصصی با هدایت استاد راهنما و مشاور
۸	ارایه نمونه کار
۹	سایر موارد با ذکر عنوان

۳-۱- جدول روش ارزشیابی - ارزیابی - آزمون جامع (پایانی یا نهایی)

ردیف	عنوان
۱	آزمون کتبی جامع - حضور
۲	آزمون کتبی جامع - روی خط (Online)
۳	آزمون شفاهی جامع - حضور
۴	آزمون عملی جامع - حضور
۵	ارایه پروژه - حضور
۶	ارایه سمینار - حضور
۷	ارایه کار کلاسی - حضور
۸	ارایه نمونه کار - حضور
۹	اخلاق حرفه‌ای
۱۰	سایر موارد با ذکر عنوان

مقدمه

هدف از تالیف این کتاب فراهم آوردن یک کتاب پایه برای دانشجویانی است که می‌خواهند با جامعه‌شناسی آشنایی مقدماتی حاصل کنند، و از این رو فقط مطالب مقدماتی و پایه طرح گردیده و زمینه‌ی کلی نگرش جامعه‌شناسی روشن گردیده است.

از آن جا که جامعه‌شناسی در ایران هنوز در مراحل اولیه قرار دارد، بسیاری از مردم میان جامعه‌شناسی و اندیشه‌ها و اظهار نظر پیرامون مسایل اجتماعی تفاوتی قایل نیستند و از این روست که در این مرحله، انتشار کتاب هر قدر هم که مقدماتی باشد جهت روشن شدن پایه‌های علمی جامعه‌شناسی ضروری است، چرا که می‌توان ملاک‌های علمی لازم را میان آن چه که جامعه‌شناسان جامعه‌شناسی عوام (مانند پزشکی، ستاره‌شناسی و مردم‌شناسی عوام) می‌شناسند یا جامعه‌شناسی علمی روشن کرد. بسیار دیده می‌شود که مردم هر چه را که درباره‌ی حیات اجتماعی و به‌ویژه، مسایل اجتماعی می‌خوانند و یا می‌شنوند از نوع جامعه‌شناسی می‌پندارند، تصویری که آنان را از شناخت واقعی باز می‌دارد.

یکی از رشته‌هایی که در قرن بیستم و به‌ویژه نیمه‌ی دوم آن در اغلب کشورهای دنیا مورد توجه خاص قرار گرفت جامعه‌شناسی است. درست است که جامعه‌شناسی به شیوه و روش و محتوای کنونی

به‌طور کلی از «آگوست کنت» جامعه‌شناسی فرانسوی آغاز شد، لکن تار و پود موجودیت جامعه‌شناسی همیشه و در همه جا یعنی در جایی که جامعه انسانی موجودیت داشته است در کلیه‌ی جوانب مادی و غیرمادی جامعه و نیز آحاد سازنده آن موجودیت آشکار و مضمحل داشته است. از روزی که بشر در پیرامون موجودیت اجتماعی خویش و روابطش با آن چه که در اطراف اوست به اندیشه و رفتار پرداخت، آگاهانه یا ناآگاهانه با مواد اولیه آن چه که جامعه‌شناسی کنونی مطالعه می‌کند، سروکار داشته است. شاید حکمت یا فلسفه نخستین محصول تلاش ذهنی بشر در راه مدون کردن اندیشه‌هایش، که در حقیقت معرف میزان هشیاری او از عالم درون و بیرون وی بوده است باشد.

امتیازات گوناگون جسمی و روانی انسان بر دیگر انواع موجودات، قدرت انسان را در انطباق با محیط افزایش داده است، که از همه بالاتر قدرت تفکر و اندیشه است. انسان می‌تواند فکر کند و با هدایت فکر عمل کند و تحت شرایطی پدیده‌ها، امور و مواد را تغییر دهد. در صورتی که رویدادهای کره زمین را از بدو شناخت تمدن‌های اولیه تا زمان حاضر بادید، اثر و نقش‌شناسی فکر، عمل و تغییر، که به ضرورت از هم جدا نیستند، بررسی کنیم اهمیت این قدرت‌های انسان آشکار می‌شود. اعضای هر جامعه، در هر مرحله از رشد اجتماعی که بوده‌اند، از آن جا که با حیات اجتماعی و شرایط احاطه‌کننده‌ی آن جامعه پیوند داریم داشته‌اند، از اندیشه، تخیل و اتخاذ تدابیر در جهت حل مسایل و مشکلات موجود فردی یا اجتماعی برکنار نبوده‌اند. وقتی که این تلاش‌های فکری به مرحله تدوین می‌رسیده‌اند و مورد توجه دانایان قرار می‌گرفتند حالت نظریه پیدا می‌کردند.

در قدیم دانش انسان پیرامون پدیده‌های طبیعی و اجتماعی حالت کلی و عمومی داشت، و فیلسوف کسی بود که همه چیز می‌دانست و در کلیه زمینه‌ها نظریاتش محترم شمرده می‌شد. دورانی بسیار طولانی از تاریخ علوم و معارف بشری در اختیار فلاسفه قرار داشت. با تخصصی شدن علوم و طبعاً مشخص شدن و جدا شدن زمینه آن‌ها که منجر به توسعه موضوعی شد، هر یک از علوم به تدریج از فلسفه جدا شدند. این پدیده در یک زمان معینی انجام نشد، بلکه طولانی آن از مادی‌ترین علوم آغاز شد تا این که نوبت به جامعه‌شناسی رسید. این جدایی با این که ظاهراً از زمان «آگوست کنت» آغاز شد اما بی‌تردید روند کنونی جامعه‌شناسی در جهت طرد روش‌ها و عقاید فلسفی است. پس می‌توان نتیجه گرفت جامعه‌شناسی در عین این که قدمت تاریخی دارد علمی جدید محسوب می‌شود.

بی‌تردید برای انجام هر نوع مطالعه و تحقیق باید یکسری اطلاعات عمومی و بنیانی داشت و با شناخت نقاط نظرهای گوناگونی که در هر زمینه ممکن است مطرح شود دست به تحقیق زد. نگارندگان این سطور در این امید بوده‌اند که با تهیه این مختصر و طرح یک سری از مباحث عمومی و کلی جامعه‌شناسی با دیگر کسانی که در این زمینه در ایران کار کرده‌اند همگامی کرده باشند.